

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Procesele noastre cu Sârbii.

Sibiu, 21 Iunie n.

La timpul seu am fost înregistrați știrea, că Patriarhul sârbesc din Carloveț, în bună înțelegere cu episcopul seu sufragane din Timișoara, a intentat proces, încă în anul 1909, Mitropoliei noastre, la tribunalul delegat din Budapesta, pentru reîncorporarea la biserică gr.-ort. sârbească a comunelor din Banat: Brestovaț și Nadăș, aparținătoare diecesei române a Aradului, pe motivul, că credincioșii ambelor acestor comune sunt de origine sârbească, și că la despărțirea hierarhică a Românilor de către Sârbi, în anii 1864—1865, ele numai din greșală au fost încorporate la Mitropolia română, respective la dieceza Aradului.

Procesul a decurs separat pentru comuna Brestovaț, acum Aga, și separat pentru comuna Nadăș (Mélynádas); și cel prim s'a terminat de mult, cu învingerea bisericii noastre, căci s'a dovedit, că numărul Sârbilor a scăzut în comuna Brestovaț în cursul vremii numai la 37 suflete, fiind celelalte toate românești, și astfel tribunalul, — după cum am înregistrat la timpul seu, — a fost necesitat se respingă cererea Sârbilor, motivându-și sentința astfel, că în comuna numită suflete suficiente sârbești nu sunt, iar cu credincioși de naționalitate română nu se poate întemeia parohie sârbească.

Sentința a fost întărită și de forurile mai înalte, și cu privire la comuna Brestovaț procesul s'a terminat. Nu însă și procesul intentat pentru reîncorporarea comunei Nadăș. Aci Sârbii au întreprins altă stratagemă, au recurs la alt mod de dovedire. Au afirmat, că comuna aceasta pe vremea despărțirii hierarhice a fost curat sârbească, ba și acum, în marea ei majoritate, e sâr-

bească. Și pentru a-și face plausibilă afirmarea, au alăturat la actele de proces o declarațiune, dată în scris din partea capilor de familie din Nadăș, în care aceștia spun, că sunt Sârbi de origine, că aparțin și acum naționalității sârbești, și că doresc și cer reîncorporarea lor la Mitropolia sârbească, respective la dieceza sârbească a Timișorii.

S'au mai provocat apoi Sârbii și la faptul, că delegațiunea română însăși a recunoscut de *mixtă* comuna aceasta, și a făcut propunere delegațiunei sârbești, să se facă împărțirea averii pe calea păcii, prin înțelegere comună.

La aparență deci dreptatea era, cu privire la comuna Nadăș, pe partea Sârbilor. Apărătorii intereselor Mitropoliei gr.-ort. române, domnul avocat Dr. Emil Babeș, s'a provocat însă față de argumentele și dovezile aduse din parte sârbească la *datele statistice*, singure autentice și oficiale, iar după datele acestora, în comuna Nadăș nu există nici un suflet de naționalitate sârbească, ci întreaga comună e curat *românească*; iar dacă e românească, nu poate se aparține decât numai bisericii gr.-ort. române, deci Mitropoliei din Sibiu, respective diecezei arădane. Iar cu privire la declarația amintită mai sus, dl. Babeș a făcut excepție, arătând, că ea a fost stoarsă dela oameni prin promisiuni, că li se va face biserică și li se va da bani, și oamenii au subscris-o numai în urma unor neînțelegeri pe cari le-au avut cu preotul lor. O astfel de declarație apoi în fața legii nu poate avea valoare, și judecătoria nu-și poate întemeia pe ea sentința.

Insistând însă Sârbii, ca declarația se fie acceptată ca document *decizător* în proces, judecătoria a tăiat nodul gordian astfel, că a ordonat ascultarea oamenilor prin judecătoria regească din Receaș, și sub jurământ, ca pe calea aceasta să se

constate naționalitatea lor. Și spre marea supărare a coreligionarilor noștri sârbi, toți cei 27 capi de familie, cari au fost subscris declarația cu pricina, au spus în fața judecătorului care i-a ascultat, că ei *au fost Români, sunt Români, și vreau să rămână Români, deci sub stăpânire biserică română*. Declarația au subscris-o numai în supărarea lor, isvorâtă din unele neînțelegeri avute cu preotul, dar ea nu corespunde adevărului, și acum se lapadă de ea.

Pe baza acestor mărturisiri, făcute în fața judecătoriei regești, tribunalul delegat din Budapesta a adus apoi sentință și în acest proces, în 15 Iunie n. c., dând câștig de cauza iarăși Mitropoliei noastre. Biserica sârbească a fost respinsă cu cererea ei, iar Mitropolia din Carloveț a fost condamnată la purtarea tuturor cheltuelilor de proces.

Credem, că după acest evident blamaj, coreligionarilor sârbi le va trece pofta de a mai pescui după suflete românești, și de a mai cere reîncorporarea la biserică lor a comunelor, cari și după limbă, și după sentimente, sunt — *românești*.

Trimitem felicitări domnului avocat Dr. Emil Babeș pentru acest nou succes, la care, după cum suntem informați, mult a contribuit și preotul Moise Barbulescu, prin faptul, că a delăturat nemulțămirea poporului, i-a câștigat dragostea și încrederea, și prin aceasta l'a abătut eșecul la calea cea bună.

Din parlament. Tot în absența opoziției maghiare s'au ținut și ședințele de Mercuri și ieri, Joi, ale dietei ungare, oăci o parte a opoziției n'a fost lăsată să intre, altă parte n'a voit să intre în dietă. S'a deschis însă și fără ea noua sesiune parlamentară, au fost realeși vicepreședinții și notarii, și au fost alese diferitele comisiuni, ținându-se cont și de deputații din opoziție. Aceștia însă au declarat, că nu primesc se fie aleși, nici în comisiuni și nici ca notari. Guvernul a prezentat apoi

proiectul de lege despre contingentul de recruți, care probabil va fi votat astăzi, și a prezentat și alte proiecte de lege, unul de mare însemnătate, anume: că mandatele acelor deputați, cari esoluți fiind pe o vreme oarecare dela ședințele dietei, nu se supun provocării președintelui de a părăsi sala, ci se împotrivesc, — *pot să fie cassate și respectivii nu mai pot fi aleși deputați în acel ciclu parlamentar*. Ministrul-președinte Lukács a declarat însă, că deschiderea discuției asupra acestui proiect de lege dorește se fie amânată până la toamnă, ca să poată participa la ea și opoziția.

Serbările naționale dela Iași.

Vorbirea dlui ministru C. C. Arion.

Vorbirea pe care a rostit-o domnul C. C. Arion, ministru de interne și ad interim la culte și instrucție, cu ocaziunea desvălirii monumentului lui Cuza-Vodă, în Iași, a fost următoarea:

„Sire,

Acel care răsfășește istoria patriei noastre găsește, la fiecare pas, o dovadă netăgăduită de neasemnată energie sufletească, de rezistență permanentă împotriva rezistențelor vremurilor.

De când începe să-și închege organizații de sine stătătoare, în voevodatele din văile munților și râurilor noastre, poporul românesc apare având conștiință de individualitatea lui puternică și o nestrămutată năzuință de viață a lui proprie, nestărnită de neamurile străine, cari îl înconjurau.

În decursul veacurilor mici-le stăruiele de odinioară se întrupează în domni mai puternice: Moldova și Țara Românească, care cu armele în mână, pe câmpul de luptă, își câștigă dreptul de a trăi în lume și de a avea o misiune istorică.

Nu mai prin unirea deplină a Românilor din cele două țări și-a dobândit viața noastră națională expansiunea ei și a ajuns la mărimea de azi, când putem privi cu atâta drag trecutului și cu atâta încredere viitorului. Regalitatea Majestății Voastre, care este mândria noastră a tuturor, își are astfel obârșia nestrămutată în domniile cele glorioase de altă dată.

Cu câte lupte, din ce dureri, din ce glorie udată de sânge a răsărit, a crescut,

FOIȘOARĂ.

Nemurirea. Ce-i moartea? Ce-i viața?

De Dr. Seb. Stanca.

O discuție ocazională asupra acestor mari puncte negre din filozofia omenirii, încinsă într-una din zilele trecute, în urma înmormântării unui fruntaș român, mi-a oferit trista constatare, că o mare parte dintre intelectuali nostri de azi și-au înstrăinat mult sufletul de adevărurile propoveduite de biserică noastră, rămase nouă moștenire neprihănită dela strămoșii nostri, cari tocmai prin aceste adevăruri, prin tăria legii lor, ne-au susținut până azi intactă individualitatea noastră etnică.

Lumina învățăturii însă a strecurat în sufletul multora ispita ușor seducătoare a desmișcărilor materialiste pe de o parte, pe de alta unda superficialității ateiste, cari fac pe o seamă de oameni să declare principiile credinței noastre străbune utopii, bune numai pentru popi și țărani.

Fenomenul acesta supărător nu se poate tăloui decât pe calea unei culturi sufletești prea superficiale, care înconștient și involuntar șgduie temelia morală și prin aceasta energia activă a intelectualismului nostru.

Iată îndemnul care ne dă prilej să stăruim puțin asupra întrebărilor de mai sus.

Ce-i viața, ce-i moartea? Există o viață după moarte? Iată întrebări la cari n'a putut răspunde omenirea hotărât nici când și în nici una din condițiile sociale mai mult ori mai puțin culte. Popoarele vechi nici nu și-au bătut mult capul cu deslegarea acestor enigme. La ele întâlnim singura credință, care în toate cazurile admite nemurirea. Ba cele mai multe credeau, că omul nu moare, ci se mută numai în altă existență, că își continuă viața și după moarte, dar în alte condiții, necunoscute celor vii.

Egiptenii cei vechi, înainte cu trei-patru mii de ani, își îngropau morții împreună cu toate obiectele lor predilecte, ba le puneau chiar și alimente în mormânt. Grecii își îngropau morții cu toate armele lor, cu vase, cu obiecte de lux și de distracție, iar rudeniile se adunau în fiecare an odată la mormânt, unde se ospătau în cinstea mortului. Și „umbră” mortului încă își căpăta partea sa de bucate.

Cea mai veche religie monoteistă a izraelitenilor, cu toate că nu cunoaște credința în învierea după moarte, are însă și ea „sânul lui Avram”, în care sălășluiesc morții. Și mai are această religie un obicei caracteristic. Când cineva cercetează mormântul unui prieten s'au rudeni, lasă la depărtare o petricică pe mormânt; un semn pentru cel mort, că unul dintre vii l-a cercetat.

Și aceste sunt dovezi, că respectivelor popoare admit o viață după moarte

o concepție răsarită în sufletul lor ca o necesitate spontană și de sigur fără nici o premeditare.

Se înțelege, că această credință inerentă firii omeniești s'a dezvoltat la fiecare popor în direcție individuală, în proporția culturii sale.

Iar creștinismul a concretizat credința aceasta în forma cea mai desăvârșită, pe baza mărturiilor convingătoare ale Măntuitorului.

Dar cu toate că raportul între vii și morți prezintă formele cele mai diferite în credința feluritelor popoare, un lucru e sigur: că la toate popoarele și în toate timpurile a trăit credința, că viața omului nu se sfârșește cu moartea trupului, că viața însăși e fără de sfârșit.

Este indiferent în ce formă se manifestă aceasta în credința mohamedanului, a izraelitului, a indianului, ori a creștinului; indiscutabil e, că temelia credinței tuturor acestora este una: viața este nemuritoare.

În fața mărturisirii acesteia a sufletului omenesc vine tăgădarea științei, cu toată gloata mărturiilor speculative ale științei. Și ce zice știința?

Omul e cea mai perfectă mașinărie, cu aparate mobile și chimice. Trupul se compune din particule de natură fizică, iar din procesul chimic se nasc puteri, cari produc mișcarea. Dacă procesul chimic se alterează, el nu mai este în stare să difereze trupului destulă energie, mașina-

ria funcționează tot mai slab, până ce încetează cu totul. Și aceasta e moartea. Viața nu-i decât manifestarea energiei moleculare a trupului, rezultatul procesului chimic. Încetând funcțiunea trupului, încetează și viața și nu mai există.

Mărturiile biologiei speculative au fost în stare în unele timpuri să convingă pe mulți despre adevărul desoperirilor ei. Mai ales în zilele lui Darwin s'ajunsesse negațiunea credinței la adevărat delir, încât școala lui Darwin iubila deja bucuria biruinței asupra „utopiilor” bisericii și a credinței „vulgare” în o putere supranaturală în Dumnezeu.

Dar bucuria a fost prematură, de oarece tocmai această atitudine agresivă a științei în privirea credinței a dat prilej bisericii să dovedească netemeinicia curentului nesănătos.

Știința va să zică reduce toată viața omului la manifestarea energiei moleculare a trupului omenesc. Murind trupul energia se nimicește. Iată deci la primul pas o contrazicere cardinală. Știința doar sustine teza generală, că în natură nici o energie nu pierde, nu se nimicește, că materia e veșnică, nimic nu se pierde, iar energia e continuă.

Oare chiar omul să facă excepția legii acesteia? N'avem nici un motiv și nici o dovadă, ca să admitem devierea omului dela legea universală.

Manifestările trupului omenesc, legate de procesul chimic, se reduc numai la sim-

a ajuns România la ceea ce este: o spune istoria, care însemnează și zilele de restriște și zilele de biruință.

Și inimile noastre bat la smintirea domnilor glorioși și înțelepți descălecați ai neamului, Basarabi și Mușatini, „dători de legi și datine”, a acelor, cari ne-au întrupat aspirațiunile și cari ne-au scris istoria cu vârf de sabie și cu litere de foc.

Când în lunga noastră epopee, cu sleirea puterilor, apune gloria armelor, totuși dăinuiește încă o aducere aminte a vitejiei trecute, și în inimile multora mai rămâne o urmă de conștiință națională, li-oărire de candelă sfântă, arzând deapănarea înaintea altarului patriei.

Cu începutul veacului al XIX această li-oărire devine din ce în ce în lumină mai vie, și sub suflarea vântului de libertate din 1848, ea aprinde suferințele acelei mari generațiuni, ale cărei nestrămutate credințe și iubire de țară ne-a dat ființă de stat modern și a așezat temeliiile pe cari se înalță și se va înălța pururea Regatul Român.

Deși nici Moldova nici Țara Românească nu cunoscuseră înfrângerea totală și supunerea fără condiții, nu veniseră încă timpurile, ca Românii să își poată făuri ei înșiși soarta lor. Țările Dunărene erau socotite mai mult ca obiect de compensațiune în politica diplomației europene, de cât ca națiuni de sine stătătoare. Dar totuși la 1848 Românii se ridică cu aspirațiunile de popor modern, cu tentințe către civilizațiunea apuseană. Pe lungile lor lupte din trecut și pe drăptul ce izvora din ele, dar și pe principiile chiar ale acestei civilizațiuni, ei reclamau dreptul de a renaște în fața lumii. Divanurile ad-hoc, și în deosebi acela al Moldovei, exprimară în mod demn de admirat gândul care răsară din adâncul ougetului națiunii române, ca un strigăt de nădejde către o viață nouă!

Unirea era cea dintâi trebuință a acestei vieți. O proclamase *Cogălniceanu* în termeni neperitori:

„In trecut aceleași dureri am îndurat, același viitor avem de asigurat, aceeași soartă de împlinit”.

Acel care fu chemat să înfăptuiască dorințele națiunii, exprimate de divanurile ad-hoc, fu Alexandru Ion I. — Cuza-Vodă, — a cărui amintire o celebrăm astăzi cu pioasă venerațiune a trecutului, cu neclintită speranță în viitor. Trecutul și viitorul îl simbolizează Cuza-Vodă, căci cu el încetează România trecutului și cu el începe România viitorului! Domn al Unirii! Trăsura de unire el însuși, între ce a fost și ce este.

Numei judecând pe Cuza-Vodă sub această valoare, numai astfel istoria îl va arăta cu o nepărtinire, care nu va esclude nici gloria lui de a fi făcut o operă utilă și mare, nici recunoștința Românilor pentru această operă.

Opera fu utilă și mare, a trebuit energie și patriotism pentru a o înfăptui, căci n-au lipsit nici dificultățile din năuntru, nici cele din afară.

Proclamarea marilor principii le determină curentele naționale, manifestățiunile de voință ale unui popor. In asemenea momente puterea lor e irezistibilă, nimic nu le poate împiedeca de a eși la lumina zilei.

țuri, cari în ultima analiză sunt destul de mărginite. Pentru că foarte multe fenomene ale naturii nu le putem apuce pe simțurile noastre; sub raportul acesta în multe privințe ne sunt superioare chiar și unele animale.

Cănele de pildă aude sunete și simte mirosuri, pe cari noi nu suntem în stare să le pricepem. Energia vieții prezintă însă manifestări mult mai grandioase, cari trec departe peste hotarele simțurilor. Dar admitând, că viața este energie, totmai pe baza științei nu putem admite, că ea piere.

Știința ne spune, că de es. un ciocan lovind piatra produce energie, care se manifestă în felurite forme: auzim lovitura, simțim căldura, vedem scântei. Neputința simțurilor nu ne îngăduie să pricepem continuarea energiei. Știm însă cu siguranță, că energia produsă de lovitura ciocanului nu se nimicește. Lovitura pune în mișcare aerul și sunetul, căldura și reza de lumină (scântei) trec mai departe, parte în aer, parte în pământ. Ce se întâmplă cu această energie în cuprinsul universului, noi nu avem putință să pricepem. Nici o energie prin urmare nu se pierde, nu se nimicește. Cu atât mai puțin se poate nimici energia vieții omenești, care prezintă cele mai mărețe manifestări, cari trec peste marginile unei simple energii, produse numai de materie. (Va urma).

Realizarea lor însă este adeseori mai grea, căci la realizare se ivesc pedeci în tot momentul, — reaua voință a unor, deprinderile, forța de inerție a altora, și mai adeseori lupte pasionate, cari au fost cu atât mai violente, cu cât viața constituțională era mai nouă.

Trebue o voință, o energie morală, de fiecare moment, adeseori o dibăcie inteligentă, fără de cari principii rămâne numai în stare de ideal, care ori cât ar fi de sus, este fără folos dacă nu-l putem coborâ pe pământ.

Așa a fost și cu Unirea și cu toate marile dorințe puse înainte de divanul ad-hoc.

Prin energie, prin voință, prin minte ageră, Cuza-Vodă a învins toate pedecile.

Greutățile din afară erau poate mai mari decât cele din lăuntru. Contra vieții artificiale pe care ne-o crease diplomația europeană prin convenția dela Paris era de realizat o viață reală, care să corăspundă trebuințelor zilei și se asigure destinele viitorului. Aceasta o făcu Cuza cu o admirabilă persistență, cu un simț extraordinar al situațiunilor și cu o deplină mândrie națională.

Dela indoita sa alegere, care, ce este drept, nu viola litera convențiunii, dar în contra căreia mai toate puterile protestau, până la lovitura de stat, cu urmările ei fecunde pentru țară, până la proclamarea autosefaliei bisericii române, ultimul său mare act, a fost o luptă de fiecare moment, pentru realizarea jalelor acte, cari înfăptuiau tot mai bine Unirea și întăreau tot mai mult ființa noastră de stat, luptă, în care Cuza știu să profite de toate împrejurările pentru a transforma stările precare de fapt în stări de drept, recunoscute de întreaga Europă.

Il vedem a doua zi chiar după lovitura de stat, în vizita dela Constantinopol, dobândind o nouă consacrațiune a diplomației europene, pentru faptele cari atrăseseră, când le făcuse, amenințarea de intervențiuni armate.

Și mai târziu îl vedem iarăși răspunzând marelui vizir Fuad-pașa în așa fel, încât stărnește admirația străinilor și falnicul vizir este silit el însuși să recunoască dreptatea mândrului domn român.

Iar Negri, iubită și eternă figură de patriotism, vorbind cu ambasadorii din Constantinopol de secularizare, găsește în inima lui acele cuvinte, cari atât de bine exprimau și gândul Domnului său: „Nu poate fi vorba de convențiuni internaționale, căci e vorba de însuși pământul nostru!”

Cât de mari sunt asemenea cuvinte, când le judecăm după timpurile în cari erau pronunțate!

Istoria, care înregistrează faptele și laudă rezultatele, nu va găsi decât cuvinte de laudă pentru Domnul, care își propuse misionul, și care cu atât curegiu pași spre împlinirea ei.

Cuza văzu, că pentru a face un bine real țării sale, nu putea fi decât un autemergător.

Sigiliul pe care însuși divanele ad-hoc îl credeau indispensabil pentru a făuri o unire definitivă și roditoare era: *Domnul străin*.

Următor cu dorințele naționale, următor cu el însuși, Cuza-Vodă declară dela început, adresându-se puterilor europene, că nu consideră coroana decât ca un depozit, și aproape de sfârșitul domniei sale el repetă același lucru, adresându-se țării, a cărei unire era atunci deplină.

Și aci stă măreția ambițiunii lui, căci a avut ambițiunea de a lăsa o urmă neștersă în istoria neamului nostru, și a lăsat-o; nu a avut însă ambițiunea deșertăciunilor.

Gata să părăsească coroana și să o transmită acelui, care putea să înalțe mai mult patria și să-i asigure rolul ei în lume, el se desprinsese de coroană fără deficietăți și fără silă.

Cât a avut dreptate Cuza, că dela început și până la sfârșit să se fi îndrămat pe această cale, o probează tot ce a urmat. A arătat-o războiul, ale cărui victorii, ecou depărtat al trecutului glorios, ne-au reamintit biruințele, cari au brăzdat istoria noastră, cum brăzdeseră fulgerele un cer întunecat de nori; o arată dinastie, ale cărei rădăcini au pătruns până în sufletul chiar al națiunii. O arată repede și splendida noastră dezvoltare, rolul care ne e dat azi în lume, unde nu mai avem de smuls părticioacă cu părticioacă, câte un crâmpel al independenței noastre chiar, dar unde suntem factor în politica europeană, în care țara și regele își au cuvântul lor de spus.

Cuza este mare, pentru că a făcut cu putință aceea ce este astăzi. Domnia lui sunt zorile zilei splendide, al cărui soare luminează acum la zenit.

De aceea, Sire, este frumoasă și mare această sărbătoare. Într'însa slăvind Unirea, toate inimile noastre bat într'un singur gând. Suntem într'unul din acele momente înălțătoare, în care toți simțim, cugetăm, voim la un fel.

Prin aceasta, și mai ales prin prezența Maiestății Voastre, care azi ca totdeauna ați știut să nu vă despărțiți de poporul vostru, sărbătoarea de azi devine o adevărată solemnitate națională.”

Dela sate.

Punerea pietrei fundamentale la biserica din Purcăreni.

Credincioșii bisericii gr.-ort. române din Purcăreni, tractul Brașovului, au avut în 15 Mai v. zi de fericiere, zi de sărbătoare. Atunci s'a pus adevărată piatra fundamentală la noua biserică a lor, care va corespunde, când va fi gata, tuturor cerințelor timpului de astăzi.

La acest act însemnat a participat, ca delegat al Escelenței Sale, Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru *Ioan Meșianu* P. O. Domn protopresbiter tractual *Dr. Vasile Saftu*, care a fost primit în comună cu onorurile cuvenite, și a participat mulțime de oameni, din comună și împrejurime, chiar și streini de neamul și de legea noastră.

Serviciul divin l'a celebrat domnul protopresbiter *Dr. Saftu*, asistat de parohul local *Toma Giurgiu* și de preoții *Ioan Bogdan*, *Dumitru Manole* și *Iordan Curbetă*.

Domnul protopresbiter *Dr. Saftu* a dat apoi citire actului, prin care Escelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*, binecuvântă însemnata lucrare a credincioșilor din Purcăreni. Era următorul:

Nr. 5686 Pres.

Preaonorate domnule protopresbiter!

Din raportul P. O. D-tale din 5 Mai, 1912. Nr. 442, cu mare mângâiere sufletească văzând, că credincioșii noștri din Purcăreni doresc să ridice un nou lăcaș al Domnului, și că în 15 ale curenteii vor a începe lucrările de clădire, cu punerea pietrei fundamentale, viu a binecuvânta și eu acest frumos act și a ruga pe bunul Dumnezeu, ca ceea ce binecuvânt eu cu mâna mea deblă, aici pe pământ, să binecuvinte și El din cerul.

Tot așa de ferbinte mai rog pe bunul Dumnezeu, ca să ajute credincioșilor noștri să termine și să adăposteze biserica cea nouă ce se ridică în onoarea și mărirea lui Dumnezeu și spre folosul lor sufleteș și trupeș.

Să le mai adaugi cu acea ocaziune, că noul Sion numai în acel caz le va fi izvor de bine și de fericiere, dacă se va cerceta cât mai regulat, mai ales în Dumineci și sărbători, nu numai pentrua și acolo să se roage lui Dumnezeu, dar și pentru-a din sfintele stâlbe și mai ales din scrierile Sfinților Apostoli, Evangheliști și Profeți, precum și din cuvântările preoților, să scoată învățături frumoase și folositoare, considerând biserica nu numai ca casă de rugăciuni și de săvârșirea sfintelor taine, ci și de învățături folositoare.

Dapă cari împărțâind și eu numiților credincioși binecuvântarea arhierescă, am rămas al Vostru tuturor,

Sibiu, 9 Mai 1912 de binevoitor:

Ioan Meșianu
arhiep.

Domnul protopresbiter *Dr. Saftu* a rostit apoi o predică frumoasă, despre însemnatățile zilei, terminând cu o caldă rugăciune, care a stors lacrimi de bucurie în ochii tuturor parohienilor. În predică dl protopresbiter a îndemnat parohienii, să cerceteze cu diligență lăcașul Domnului, în Dumineci și sărbători, și să-și iubescă din tot sufletul sfânta biserică și neamul.

S'a cetit apoi actul comemorativ și lista celor ce au contribuit cu sume mai însemnate la fondul destinat pentru ridicarea acestui nou Sion.

Actul comemorativ era următorul:

„Cu ajutorul lui D-zeu Tatăl, Fiul și sfântul Duh, punem azi piatra fundamentală la aceasta biserică, în zilele Domnitului nostru împărat și rege *Francisc Iosif I.* cu aprobarea Excelenței Sale Domnului Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Meșianu*, cu binecuvântarea protopopului *Dr. Vasile Saftu* și a parohului *Toma Giurgiu*.

Noi, Românii din Purcăreni, cu cheltuiala noastră, sub conducerea parohului nostru *Toma Giurgiu*, președintele comitetului și sinodului parohial, cu osârdia episcopilor *George Tgoi* și *Ioan Dârjan* și a membrilor din comitet, fiind în acest timp învățători la școala noastră confesi-

onală gr.-or. română *Nicolae Stanca* și *Ioan Grăma*:

Am început să zidim și din temelie să ridicăm această biserică în anul dela Mântuirea lumii 1912, în luna lui Maiu în a 15-a zi, fiind plănuitor arhitectul *Ioan Pamfilie*, meșter al zidirei *Ioan Voicu*, și arhitect supraveghetor *George Dușoiu*.

Și vom zidi pe locul unde a fost biserica veche de peatră. Și vom ridica această biserică, ca să fie nouă și urmașilor noștri în veci locaș sfânt, în care să ne adunăm noi și următorii noștri spre a asculta folositoare învățături în el învădite, cari ne vor lumina mintea, ca să știm ce să credem, ce să facem, și cum să facem.

Să înălțăm pururea rugăciuni de mulțămită către părintele ceresc, pentru toate facerile sale de bine revărsate asupra noastră.

Consemnarea cu numele fiecăruia cât a contribuit până acum pentru zidirea bisericii, adusă la acest act comemorativ, să va pune în cutie sub peatra unghiulară, ca semn deobligător, pentru cei acum în viață și aceloror vor urma, că totuși ținea cu toată tăria la legea strămoșească și pururea în acest sfânt lăcaș vom rosti rugăciuni, numai în frumoasa noastră limbă românească. Amin!

Dr. Vasile Saftu, protopop. *Toma Giurgiu*, paroh gr.-or. rom. *Gheorghe Tgoiu*, episcop. *Ioan Voicu*, anteprenorul bisericii. *N. Stanou*, învățător și cantor. *Ioan Grăma*, învățător.”

A urmat vorbirea preotului local *Toma Giurgiu*, terminată cu o rugăciune, la care a înghinchiat tot publicul. Vorbirea conține date interesante, de aceea o trimit spre publicare. (Urmează mai la vale. Red.)

Actul comemorativ a fost așezat apoi în cutie, și pus sub piatra fundamentală, care a fost așezată la loc, cu obiceiurile lovituri de ciocan. Încheierea s'a făcut cu stropirea publicului cu apă sfințită.

A urmat banchetul, cu toate, ridicate de dl protopresbiter *Dr. Saftu* pentru Excelența Sa, Mitropolitul *Ioan*, de parohul *Toma Giurgiu* pentru protopresbiterul tractual, de protopresb. *Saftu* pentru preotul local, de profesorul *Pricu* pentru popor, etc.

Vorbirea parohului *Toma Giurgiu*, despre care fu vorba mai sus, a fost următoarea:

„*Prea Onorate d-le Protopresbiter, delegat arhiepiscopesc!*

Prea Stimați Oaspeți!

Muli iubii mei parohieni!

Datoria noastră de buni creștini este mai înainte de toate să mulțămim atotputernicului D-zeu, tatăl nostru cel ceresc, că ni-a ajutat să ajungem ziua de azi, ziua dorită de toată suflarea românească din această parohie. Ziua de astăzi este cea mai însemnată zi în viața parohienilor noștri, e zi mare, de sărbătoare, și actual săvârșit astăzi va fi întipărit pe vecie în sufletele noastre.

Ce act mai însemnat ar putea exista, care să ne umplă într'atâtă inimile de bucurie, decât trăirea a celor momente, în cari prevedința divină ne-a destinat pe noi, cei azi în viață, să așezăm peatra fundamentală, pe care măiestria muritorilor să zidească din dreapta agonizantă a noastră acel Sion măreț, în care noi și urmașii noștri să înălțăm rugăciuni de laudă către tronul ceresc și să ne întărim în credința tare și în aceeași dragoste și iubire față de casa lui D-zeu, și față de noi înșine, întocmai ca strămoșii noștri. Și strămoșii noștri vor implora binecuvântarea cerească peste urmașii lor, peste noi, cari văzând surpându-se cetatea în care au ascuns avutul lor lăsat nouă drept moștenire, limba și legea creștinească, zidim templul puternic, în care să păstrăm și urmașilor noștri această comoară. Și glasul elopetelor vechi va resuna și în templul cel nou, tot așa de mângâitor, și va chema cu același zel bătrâni și tineri la altarul tatălui ceresc, ca să se întărească în credință față de religiuinea scumpei noastre biserici ortodoxe orientale române, care în valurile vieții e singura fortăreață nerăsturnabilă, menită să ne apere de prăbușirea pe căile desastroase și să ne arate calea spre fericierea vecinică.

În acestea momente mărețe, când punem fundament, conform frumosului ceremonial prescriș de biserica ortodoxă, nouă și viitoare noastre biserici, eu, păst-rul vostru sufletesc, mă aflu deobligat, ca după modestele mele puteri să fac o scurtă reprivire asupra trecutului acestei parohii. Zile scurte, din cauza lipsei de date pozitive, dar mă voiu năzui, ca puținete mele spicului istorice să arunce oel puțin o rază liourătoare în trecutul întunecos al acestei parohii.

În una din zilele trecute am cetit, că comunele mari ale Săcelor existau ca miei săticele încă de pe timpul regelui

Stefan cel Sfânt, pe la anul 1000 d. Cristos. Ele au fost înființate de păstori români, cari au fost siagurii locuitori ai săticelelor, până prin secolul al XV-lea, când pentru apărarea graniței au fost colonizați și maghiari.

Fiind și comuna noastră numărată între cele șapte sate, cred că afirmarea de sus să referă și la ea. În monografia conlocuitorilor noștri de confesiunea aug. ev. luterană să zice, că comuna Puroăreni s'a înființat în anul 1387. Că între datele pomenite mai înainte și cele cuprinse în monografia conlocuitorilor noștri maghiari, există o diferență de 387 de ani, nu o consider de contradicție, căci această diferență de ani eu mi-o explic din modul formării acestei comune. Eu îmi explic lucrul așa, că un mănunchia de oameni, câteva familii, în lupta lor pentru existență și în dorul lor de expansiune și al traiului mai ușor s'au rupt de ceilalți, cari erau în o grupare mai compactă și mergând câțiva pași mai spre răsărit, s'au așezat aici la poalele bătrânei păduri de fagi, dealungul prăvălelor limpezi, din cari s'au adăpat ei și vitele lor.

Jurul în abundență al secularei păduri a îndemnat să vede pe oameni să se ocupe mai mult cu prăsitul și îngrijatul porcilor, și de aici apoi și-o fi primit comuna noastră numele de Porcăreni, exprimând Puroăreni.

Numele de bună seamă alții i-au dat, ca un fel de poleacă. — Că au trecut câteva sute de ani până ei au format o masă compactă și organizată, o comună, așa cred, că e rațional a crede, figurând astfel probabil comuna numai în anul 1387 cu numirea de Puroăreni.

Infinitători români ai acestei comune, în ce referințe vor fi trăit mai departe prin veacurile trecute, până în timpul când mi-a fost posibil să mă folosesc de date pozitive, nu știu. Deslegarea acestei probleme o las altora, mai competenți și mai dibaci.

În anul 1762 făcându-se descripția credincioșilor noștri, la ordinul episcopului Dionisie Novacoviciu, să aflau locuitori în această comună români: 147 bărbați și 141 femei. Sfințele rugăciuni le ascultau într-o bisericuță de lemn, despre care răposatul parch Ioan Bogdan amintea de multe ori, că ar fi auzit din bătrâni vorbindu-se, că în ea mult timp s'au ținut sfințele rugăciuni și că după zidirea bisericii de piatră, acum demolată, a fost vândută tot creștinii, tot de biserică. Că vor fi avut Români noștri din Puroăreni și altă biserică, mai veche decât cea de lemn, despre care să face amintire, nu să știu. — Probabil că da, — căci altcum de ce să amintesc în protocolul citorilor numele preoților Irodion, Ioan, Irodion, Costantin ș. a.

Ceeace pot spune după date pozitive este însă, că cel dintâi parch numit a fost Bucur Crețu, pe la anul 1761. Tot unde să vorbește despre Bucur Crețu, să amintesc și numele lui Bogdan Găltăceanu, care a slujit la biserică de lemn 35 de ani, ca dascăl. În anul 1785 a venit din comuna Presmer George Radoviciu, ca parch în Puroăreni. Dânsul a introdus matricelele, începând cu anul 1785, și tot dânsul a scris în 12 Aprilie 1801 despre punerea petrei fundamentale la biserică acum demolată.

Înmulțindu-se poporul treptat, s'a simțit nevoia unei biserici nouă, căci cea veche de lemn nu mai corespundea cerințelor timpului și numărului sufletelor.

În 3 Iunie 1797 s'a pus fundamentul bisericii de piatră deja demolată. În ea s'a ținut serviciul divin dela prima sfințire până la demolare, peste 112 ani, de parohii Radoviciu, care era paroh bătrân pe la anul 1797, ear George Bogdanoviciu preot tiner. George Bogdan, ori Bogdanoviciu, a servit la sfântul altar dela 1797-1839. Alt George Bogdan dela 1839-1853; iar dela 1853 1907 Ioan Bogdan, fiindu-i întru ajutor eu, dela 30 Noemvrie 1895 până la încheierea sa din viață, când am luat asupra-mi conducerea acestei parohii. Biserică demolată avea o lungime de 20 m. 50 cm., lărgimea ei în hori 11 m. 30 cm. și locul bărbatilor și femeilor era de o lărgime de 6 m. 30 cm. Ea a costat 3403 fl. 56 or. O sumă prea modestă pentru un edificiu așa mare și care avea o grosime în zid jur împrejur de un metru.

Timpul îndelungat de peste 4 ani dela începerea până la sfințirea bisericii erată, că creștinii noștri de atunci au dat ajutor la toată lucrarea cu brațele, lipsindu-le banii necesari, căci numai așa se poate explica zidirea așa de îndelungată a bisericii.

Iată ce scrie protopopul Brașovului de atunci:

„La 1 Decemvrie 1801 după rânduiala cinstiului Consistor dela 11 Iunie s. c. sub Nr. 574 am fost în fața locului în Puroăreni și încât este protopopului slobod cele trebuincioase la sfințirea bisericii am să-

vârșit pe Chramul mai înainte avut al Înălțării Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Ius Cristos, care pentru pomenire sau însemnat. George Heines, protopopul Brașovului“.

La anul 1811 a fost pofit de obștea bisericii episcopul locului spre a sfinți preavoslavnica biserică de legea gr.-or. neunită din satul Puroăreni pe Chramul Înălțării Domnului nostru Ius Christos. „Precum de cătră smerenia noastră după așezământul soborniceștilor canoane la 24 August 1811 sau sfințit, sub înscălitură și obicinuita Noastră pecete adevărim. Vasilie Moga, episcop. Radu Tempea, protopop“.

(Va urma).

Din despărț. „Asociațiunii“.

Convocare.

Binevoitorii „Asociațiunii“ și membrii despărțământului Brad al aceleia, sunt invitați la adunarea cercuală a despărțământului, care se va ține la Marți în 12/25 Iunie a. c. într-o sală a gimnaziului român gr.-or. din Brad la 4 ore după amiez.

Programul:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului despre lucrările din anul din urmă.
3. Raportul casarului.
4. Revidarea rațiocinului pe 1911 și darea absolutului.
5. Stabilirea bugetului pe 1912.
6. Inscirerea membrilor noi și plătierea taxelor restante.
7. Alegerea delegaților la adunarea generală a „Asociațiunii“.
8. Alegerea alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal.

Brad, în 1/14 Iunie 1912.

Dr. Traian Suciu
secretar.

Dr. I. Radu
director.

Serate de-ale meseriașilor noștri.

Joi, în 30 Maiu n. 1912, Reuniunea meseriașilor sibieni și-a ținut a 5-a ședință literară. Președintele Tordășianu, pune în vedere, că, după a sa cunoștință, în Sibiiu acum să găsească 29 măestri pantofari români desinestători, 22 măestri cismari, 15 măcelari, 20 eulegători-tipografi, 7 oroiatori, 3 oroiatori de vestime țărănești (naționale), 6 pardositori, 3 grădinari, 2 iustritori, 3 barbieri, 2 tapersieri, 1 coperitor de case, 1 bugner (dogar), 3 zidari, 1 ourelar, 4 covrigari, 4 fauri, 4 măsari, 4 rotari, 1 zugrav de case, 2 lăcătuși, 1 fe-restrar, 4 cojoșari, 1 blănar, 1 modist, sau în total 144 măestri, dar e de credință, că numărul lor este mai mărieșor, dat fiind, că o samă dintre meseriași noștri își au lucrătoarele prin suburbii, pe la periferiile orașului și unii ca aceștia nu se arată prin cercurile colegilor lor, și cu atât mai puțin pe la Reuniune. Dar lipsesc în Sibiiu pălărierii români, tinichigii, argintarii, orologierii, alșmarii (căldărarii), pieptănarii, turtarii, cofetarii, cuțitarii, turnătorii de olopot, pânzarii, postavarii, compactorii, cărămidarii, funarii, jvelarii, lemnarii, pietrarii, olarii, săpunarii, stufarii, urloierii, argășitorii, berarii, cărnășarii, calapodarii, pilarii, perierii, sitarii, mănășarii, sculptorii în lemn, fotografi etc. Dacă aceste meserii n'au reprezentanți de ei noștri în Sibiiu, apoi cu atât mai puțin vor fi având în alte părți din țară, excepționând, în parte, Brașovul. Cauza acestui rău zace în împrejurarea, că preoții, învățătorii și ceilalți cărturari ei noștri nu luminează în de ajuns populațiunea despre importanța și folosasele meseriilor. Cum ne apropiem iarăși de un sfârșit de an școlar, când secerișul, și al părinților și al copiilor de școală, va fi sau mulțumitor, sau nemulțumitor, să-și facă cu toții sama pentru ciroirea viitorului copiilor lor. Așezăminte, cu chemarea de a îndruma pe părinți, încât pentru alegerea meseriilor și a fi osoritoare pentru învățăceii noștri, avem în aproape fiecare centru. De încheiere dl Tordășianu amintesc cu laudă numele pădurarului Teodor Gherman din Poșaga-de-sus (Munții-Apuseni), care până acum a îndemnat și trimis la Sibiiu peste 10 băieți de Moți, cari s'au aplicat la meserii. Dar ceea ce este mai laudabil în lucru este, că aproape fiecare din învățăceii aplicați, mergând de sărbători acasă, să reîntoarce cu alții 2-3. Exemplul inimosului pădurar Gherman ar trebui să aibă cât mai mulți imitatori.

Notarul Duca cetește sumarele ședințelor administrative, după cari s'a intrat în însăși ședință literară cu program bogat și variat. Corul seminarial, de sub conducerea dibace a dlui Ignaton, a ridicat mult nivelul seratei, la care s'au produs cu cântări, declamațiuni, etc. număroși sodali, învățăcei, coriste etc.

La fine s'au împărțit 15 cărțile folositoare, iar dl Tordășianu invită la șe-

dința a 6-a din 27 Iunie n. c., când dl R. Popescu, funcționar la „Albina“, care la ședința a 5-a a fost împedecat de alte afaceri, se va degagia de angajamentul de a ține o conferință cu ajutorul schiop-ticonului.

„Învingătorul“.

NOUTĂȚI.

Incheierea festivă a anului școlar 1911/12 la seminarul arhiepiscopesc „Andreian“ se va face Duminecă la 10 și 1/2 ore a. m. în sala pentru festivități a institutului.

Dela universitatea din București. Domnul Ioan Bogdan a depus Luni sara, la orele 7, jurământul, în calitate de rector al Universității din București, și tot Luni sara a fost ales decan al facultății de litere domnul Ioan Bănu.

Cursurile de vară din Valenii de Munte, în România, la cari va participa anul acesta și Alteța Sa Regală Principele Carol, se vor deschide la 1 Iulie v. Se vor ține în noua clădire, acum terminată, care în ziua deschiderii cursurilor va fi sfințită prin I. P. S. Sa, Mitropolitul Pimen al Moldovei.

Turneul Bârseanu. Aflăm cu multă părere de rău, că turneul de teatru al dlui și doamnei Bârseanu nu se va mai face, nici acum și nici altădată. Activitatea sa artistică la Ardeal și Ungaria dl Bârseanu și-o consideră încheiată cu cele opt turneuri făcute până acum. Dorim și sperăm, ca acesta să nu fie ultimul cuvânt al dlui Bârseanu, care, cu firea sa gingașă și suceptibilă, sigur că s'a supărat pentru ceva, ce însă nu-l îndreptățește să ne despoaie pe noi, cei de dincoace, de plăcerea de a-i admira arta și talentul.

La Paris. Domnul Dobrescu, primarul capitalei București, pleacă Duminecă, cu suită mare, din care face parte și compatriotul nostru, dl Uliu Hodoș, la Paris, pentru a reîntoarce visita consilierilor comunali din Paris: Roussel și Girou, cari nu demult fuseseră prin București.

Moartea unui savant. În Paris a murit Anatole Leroy Beaulieu, profesor de istoria contemporană, membru al academiei de științe morale și politice, și mare scriitor francez, în etate de 70 ani.

Liceu nou militar în România. Luni a fost pusă piatra fundamentală la noul liceu militar dela Mănăstirea Dealului din România, localitate aproape de orașul Târgoviște, în prezența ministrului de război Argetoianu, a ministrului de interne și culte C. C. Arion, a ministrului Lahovari dela domenii, și a unui public numărând și alea. La orele 12 și jumătate a avut loc banchetul, oferit de ministrul de război. Au participat 60 persoane.

Pe vremea secerișului. Soldații activi, dacă cer și dovedesc, că sunt necesari acasă, pe vremea secerișului, primesc concediu pe câte trei săptămâni și în anul acesta, ca în anii premergători. Fiecare soldat are să-și anunțe dorința de a merge în concediu pe vremea secerișului la comandantul seu, înștiințându-se la raport. Informațiunile mai amănunțite le primesc părinții cu copii aflați în serviciul activ militar dela pretorii cercuali și notarii comunali.

Al treilea tren la Căneni. Ziariul „S. D. T.“ din loc aduce știrea, că eu începere din 1 Iulie va mai circula un tren între Sibiiu și România, care va face posibil celor ce vin din România la Sibiiu, și nu au mult de lucru pe aici, ca în aceeași zi să se întoarcă îndărăt, acasă. Trenul va sosi la Sibiiu, venind dela Căneni, cam pe la orele 11 dimineața, și va pleca îndărăt, spre România, la orele 5 d. a.

Trăiască republica! La o întrunire de protestare a Maghiarilor nemulțumiți cu guvernul și cu Tisza, ținută Duminecă în Miskolcz, unul din mulțime a strigat: Trăiască republica! Sigur a fost anul, care aspirează la presidenția republicii maghiare!

Mulțumită. Marele mecenat, Ilustrul Domn Vasile de Stroescu, a binevoit a dona pe seama școlii noastre confesionale gr.-or. rom. din Zam suma de 500 cor. pentru care nobilă faptă în numele comitetului parohial îi exprimăm profunda noastră recunoștință și mulțumită. Zam la 16 Iunie 1912 n. Emanuil Simoe, paroh preș. Adam Todericiu, epitrop.

Domnul Justh agitează! Duminecă s'au ținut întruniri publice maghiare de protestare în contra volniciei contelui Tisza: la Măcău, Arad și prin sate locuri. La Măcău și Arad a vorbit și dl Justh, și a pledat și agitat pentru votul universal, egal și secret. Și a fost același Justh, care în propozițiile făcute guvernului din partea opoziției unite a acceptat un drept de vot, care nu e nici universal, nici egal și nici secret pretutindenea. E consecvent al naibei dl Justh!..

Să contribuim la fondul ziaristilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa „Institutului de credit și economii Ardeleana“ în Orăștie-Szászváros.

Mulțumită. Ilustrul Domn Vasile de Stroescu a binevoit a trimite bisericii noastre suma de 200 cor. Subscripsul în numele întreg poporului credincios îi adua mulțumită călduroasă. Mureș-Cristur 18 Maiu 1912. Stefan Stoicoiciu, paroh gr.-ort.

Om bogat. Cine e om cu adevărat bogat? Domnul Rockefeller, din America, care are venit curat de 300 milioane la an. Poate deci se cheltuiască, fără a se atinge de averea fundamentală, câte 25 milioane pe lună. Sav, presupunând că ziua noaptea poate să respire la bani: în fiecare secundă poate cheltui câte zece coroane!

Între Mediaș și Bazna. Ca începere din 23 Iunie, până în 25 August, circulează un automobil între Mediaș și Bazna. Prețul e de persoană 2 cor., iar dus și întors, dar în aceeași zi, trei coroane. Copii sub șase ani plătesc o coroană pentru dus, și altă coroană pentru întors. Din Mediaș automobilul pleacă la orele 6 dimineața și 4 d. a. iar din Bazna la 8 dimineața și 8 și jumătate d. a. Proprietariul automobilului, un anumit Haltrich, are subvenție de 1000 coroane dela orașul Mediaș și comuna Bazna.

Omor în temniță. Într'un acces de nebunie, un arestat din temnița polițială din Bozen, a prins în brațe pe un alt arestat și atâta i-a dat cu capul de perete, până a murit nenorocitul. Cinoi păcălăbi abia au putut învinge pe infuriatul ucigaș, care a fost apoi băgat în cămașă de forță.

Ciocnire de trenuri. Între Malmö și Stockholm, în Suedia, s'a ciocnit un tren accelerat cu un tren de marfă, și catastrofa a fost una din cele mai dureroase dintre toate câte s'au întâmplat până acum în Suedia. Au ramas morți pe loc 21 de călători, și în spitale sunt așezați foarte numeroși călători, toți grav răniți și în stare desperată. Ciocnirea s'a întâmplat astfel, că din greșală trenurile înaintau pe aceeași linie. Catastrofa era deci inevitabilă.

La fondul de 20 bani pentru câmpă-rarea unei case cu hală de vânzare pe sama meseriașilor, al „Reunții sodalilor români din Sibiiu“, au mai dăruit: George Stoica, publicist (Cernăuți), Dr. Constantin Bucșan, avocat, Octavian Goga, secret. I al „Asociației“, Horia Petra Petescu, publ. (Brașov), Victor Eftimiu, publicist (București), Eugen Goga, publicist, Zaharie Bărsan, actor (București), fiecare câte 20 bani; Alexă Pisco, sodal lăcătuș (Budapesta), 30 bani; frații Dragoș, Fabius și Melania B., 60 bani; cu prilejul botezului fiului Ovidiu, al notariului Nicolae Drăgan din Burgard, vice prezid. G. Poponea a adunat cu pălăria cor. 280 și Vic. Tordășianu, president, 10 bani.

Cărți și reviste.

Basarabia, diferite articole de ziare din anul 1873, retipărite cu ocazia contrascrierii centenarului anexării Basarabiei la Rusia, cu cheltuiala fondului societății „Prutul“, din Galați, și cu o preocupantare de M. N. Pacu profesor ororar, avocat și senator al județului Covurlui. București, „Minerva“ institut de arte grafice și editură. B-dl academiei 3 edgar Quinet 4 1912. Prețul: Lei 1.20.

Revista „Ramuri“, Nr. 11 anul al 7-lea, a apărut cu următorul sumar: C. S. Făgetel: În amintirea lui Ion Adam. N. Iorga: I. Adam. I. U. Soriciu: De departe (poezie). I. Ciocărlan: Amintiri despre Ion Adam. Em. Gârleanu: La mormântul lui Ion Adam. M. Săulescu: Cântă la pian copilă (poezie). Ion Adam: Hatmanul Hotnog. Eugenia F. Ionescu: Un gând (poezie). D. Tomescu: Un versificator, a la manière de... D-l Victor Eftimiu. G. Roticiu: La pregul prăsit (poezie). Cronică: Larii Ler. Cronică rimată: Unul ca o sută. Lista de subscripție pentru Ion Adam.

Nr. 2693 Ep. 1912.

(156) 1—3

Concurs.

Pentru trebuințele Consistorului arhidiecezan, în cursul anului 1912/13 să recere liferarea de 150 stânjini lemne de fag, neplutit, de prima calitate, care să fie așezate parte în Seminarium, parte în curtea din Str. Măcelarilor Nr. 45 în cursul lunilor Iulie și August a. c.

Ofertele să se adreseze în scris Consistorului arhidiecezan până la 15 Iulie n. a. c.

Sibiiu, 14/27 Aprilie 1912.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 357/1912.

(153) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de protopresbiter al tractului Cetatea de peatră devenit vacant prin strămutarea protopresbiterului Vasile Duma în tractul Reghinului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele din parohia centrală Boreut fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

2. Dotațiunea protopresbiterală de 1000 cor., statorită prin concludul sinodului arhidiecezan din 21 Aprilie 1900, Nr. 116, din cari 600 cor. se solvesc din fondul general administrativ al arhidiecezei în 4 rate treilunare, iar 400 cor. din fondul administrativ tractual în 2 rate semestrale.

3. Taxele pentru vizitațiunile canonice, accidentii, comisiuni și asistări la examene.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a-și înainta cererile lor instruite conform normelor din vigoare Preaveneratului Consistor arhidiecezan în termenul deschis.

Din ședința comitetului protopresbiter al tractului Cetatea de peatră ținută la 31 Maiu 1912.

Lăpușul-unguresc, la 31 Maiu 1912.

Oficiul protopresbiter al:

Andrei Ludu
adm. protopop.

Nr. 6783 Plen.

Aprobat, din ședința plenară a Consistorului arhidiecezan ținută în Sibiiu, la 4 Iunie 1912.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 717/1912.

(154) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul protopresbiter al Cohalmului se publică concurs în baza ordinului Preaveneratului Consistor arhidiecezan dto 29 Decemvrie 1911, Nr. 15,224 Plen., cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dotația protopresbiterală din fondul general administrativ conform concludului sinodului arhidiecezan Nr. 116 din 1900.

2. Anual câte 600 coroane din fondul tractual.

3. Venitele din parohia centrală protopresbiterală Cohalm, când va deveni vacantă. În acel timp, dacă protopopul ales va fi din parohii tractului, rămâne în parohia sa, cu venitele aceleia, având a ocupa parohia centrală numai după venirea ei în vacanță.

Dacă protopopul ales este din o parohie afară de tractul protopresbiter al, va locui în Cohalm, fără a avea drept să ocupe parohia centrală.

4. Taxele usitate dela visitațiunea comunelor bisericesti de preste an și dela examene.

Cererile de concurs sunt a se trimite la Consistorul arhidiecezan instruite conform legii.

Din ședința comitetului protopresbiter ținută la 25 Februarie 1912.

Ioan Bercan
adm. protopresb.

George Borcoman
not. com. protop.

Nr. 6508 Plen.

Văzut și aprobat.

Sibiiu, din ședința plenară a Consistorului arhidiecezan ținută la 4 Iunie 1912.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 443 1912.

(152) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școalele noastre mai jos înșirate din tractul Iliei, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Cerbia:** Salariu anual cor. 1000, din cari 400 se vor solvi dela biserică; 400 dela stat și 200 cor. din fondul școlar arhidiecezan; Cuartir corespunzător în edificiul școlii; 16 metri de lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ și grădină eventual relut de 20 cor.

2. **Gothatea:** Salariu cor. 1000, din cari 800 dela biserică și 200 din fondul școlar arhidiecezan; Cuartir corespunzător în edificiul școlii; 16 metri de lemne, din cari are a se încălzească și sala de învățământ și grădină corespunzătoare ori relut de cor. 20.

3. **Tirnavița:** Salariu cor. 1000, din cari 600 dela biserică ear 400 cor. se vor cere dela stat. Cuartir corespunzător în edificiul școlii; 16 metri de lemne și grădină, eventual relut de 20 cor.

4. **Târnavă:** Salariu cor. 1000, din acestea 600 dela biserică ear 400 se vor cere dela stat. Cuartir corespunzător; 16 metri lemne de foc, din cari să se încălzească și sala de învățământ și grădină, ori relut de 20 cor.

5. **Valea-Lungă:** Salariu cor. 1000, din cari 600 dela biserică ear 400 se vor cere dela stat; se observă că până la votare din partea statului aceste 400 sunt asigurate dela Ven. Cons. Arhidiecezan. Cuartir corespunzător în edificiul școlii; 16 metri de lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ și grădină, eventual relut de 20 cor.

6. **Fues Băgara:** Salariu cor. 1000, din cari 100 cor. dela biserică ear 900 se vor cere dela stat. Cuartir corespunzător în edificiul școlii; 16 metri de lemne din cari să se încălzească și sala de învățământ și grădină, ori relut de 20 cor.

7. **Runcșor-Vica:** Salariu cor. 1000 solviți dela biserică. Cuartir în edificiul școlii; 16 metri de lemne, din cari să se încălzească și sala de învățământ și grădină, eventual relut de 20 cor.

Concurenții au a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiter al în termenul deschis. Și au a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare la biserică, pentru a face cunoștință cu poporul.

Toți sunt îndatorați a conduce în Duminică și sârbători copii la biserică și a cânta cu ei.

Cunosători de muzică, și cari se vor obliga a instrua, conduce și cânta corul în biserică vor fi preferați. Căcuenalele se vor socoti numai dela aplicarea definitivă la respectiva școală.

Ilia, la 1 Iunie 1912 v.

Oficiul protopresbiter al în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Z. Mureșian
protopresb.

La **Librăria arhidiecezană** în Sibiiu, se află de vânzare:

Album

de
brodării și țesături românești.

Compus și editat

de

Minerva Cosma.

Prețul 16 cor.

Dentist**Virgil Muntean**

Sibiiu, Strada Măcelarilor,

în față cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

(126) 12—

Bănci de școală

se pregătesc în diferite sisteme, pe deplin corăspunzătoare, conform cerințelor igienice. Modelele se pot vedea în fabrica pentru bănci de școală a lui

Wilhelm Connerth

Sibiiu, Strada Gușterii 53.

Au apărut și să află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** următoarele cărți din „**Biblioteca Șaguna**”, redactată de **Dr. I. Lupaș**:

Nr. 1. **Insemnătatea bisericii**, de **Dr. I. Lupaș**. Prețul 10 fileri.

Nr. 2. **Despre pocăință**, de **Dr. I. Lupaș**. Prețul 10 fileri.

Nr. 3. **La ziua sf. Andrei**, de **Dr. I. Lupaș**. Prețul 6 fileri.

Nr. 4 și 5. **Temeliile traiului nostru**, de **Dr. I. Lupaș**. Prețul 10 fileri.

Porto postal pentru fiecare 5 fileri.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiași legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiași legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

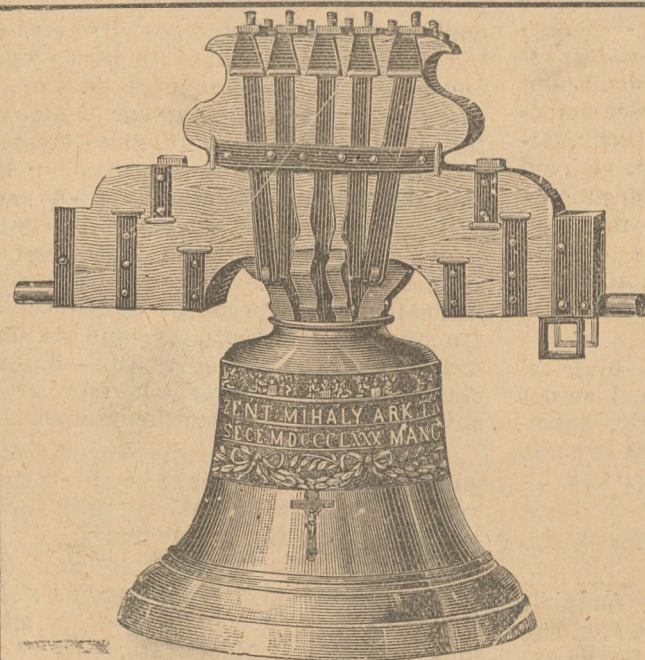
Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fier bătut. Înființată la anul 1822. Sighișoara, piața de sus Nr. 47.

o firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomandă tuturor comunelor bisericesti a lifera și repara clopote de toată mărimea cu coroană de stejar, ori de fier legat, cum și clopote cu sunet armonic. Face și scaune de clopote din fier bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate.

(104) 8—24